

Nr 187.

Av herr **Ohlon m. fl.**, om skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om skyndsamt framläggning av en redovisning av utestående reservationer.

Vid olika tillfällen under de senaste åren har frågan om reservationsmedelsförbrukningen varit föremål för statsmakternas intressen. Sålunda lät finansministern hösten 1947 en särskild utredningsman företa en översyn av utestående reservationsanslag å såväl driftsbudgeten som investeringsanslag å kapitalbudgeten. Utredningen redovisades i finansplanen till 1948/49 års budget. 1950 års besparingsutredning har under den gångna hösten inventerat ifrågasavarande anslag och i ett uttalande till finansministern framfört sina synpunkter. I årets finansplan redovisas besparingsutredningens förslag och härtill fogar departementschefen en del kommentarer.

Vid utgången av följande budgetår var reservationsmedelsbehållningen enligt finansplanen:

1947/48	4,02 miljarder
1948/49	3,54 »
1949/50	2,80 »

Behållningen beräknas vid utgången av 1950/51 vara 2,10 miljarder och vid utgången av budgetåret 1951/52 1,90 miljarder. Sedan utgången av budgetåret 1947/48 har alltså redan nu en betydande nedgång av reservationsmedelsbehållningen ägt rum, och den kommer också att minska även under nästa budgetår. Trots detta kvarstår alltså en behållning vid budgetåret 1951/52 av sådan storleksordning, att den får betydande konsekvenser ur budgetsynpunkt. Dåvarande finansministern skildrade dessa olägenheter i 1948 års finansplan bl. a. på följande sätt:

»De reella svårigheter, som föranledas därav, äro dels att finansplaneringen på utgiftssidan icke kan i önskvärd mån koncentreras till avvägningen av anslagssummorna på den nya riksstaten utan måste inrymma ett starkt hänsynstagande till förändringarna i reservationsstocken och dels att man tvingas att upprätthålla en fortlöpande, mycket ingående central tillsyn och reglering av medelsdispositionen med besvärande inskränkningar i myndigheternas rörelsefrihet.

Dessa budgettekniska problem få emellertid icke undanskymma de betydligt allvarigare problem som inställa sig, när man tar i betraktande, att bakom reservationerna ligger en efter våra förhållanden enorm anhopning av beslutade anskaffnings- och investeringsföretag, som sannolikt under en avsevärd tid framåt icke kunna och av statsfinansiella hänsyn icke heller få

tillåtas att komma till utförande annat än i starkt begränsad omfattning. Förhållandet ter sig ännu allvarligare, om man betänker, att dessa fördröjda företag år efter år utsätta de uppkommande nya anslagsbehoven för hård konkurrens om utrymmet i budgeten.»

Mot bakgrunden av dessa allvarliga förhållanden vidtogos också vissa förbättringar, när det gäller reservationerna. Sålunda övergick man också i viss utsträckning beträffande anslagen i fjärde huvudtiteln till bemyndigande-system. Sedan det av finansministern ovan citerade uttalandet gjordes har, som redan nämnts, reservationsmedelsbehållningen avsevärt sjunkit, men kvar står ändå en behållning av sådan storleksordning, att det synes angeläget att riksdagen tar frågan under omprövning.

1950 års besparingsutredning har efter sin prövning framfört bl. a. två huvudsynpunkter. Den ena rör sig kring frågan, hur statsmakterna skola kunna äga tillräcklig kontroll över reservationsförbrukningen och den andra om det aktuella läget beträffande utestående reservationer. Vi avstå i detta sammanhang från att diskutera kontrollåtgärderna men vilja i stället upptaga frågan om reservationsmedelsbehållningen till behandling. Besparingsutredningen har efter sin prövning av detta senare avsnitt för sin del framfört följande förslag:

»Utredningen vill därför föreslå, att vederbörande myndigheter av Kungl. Maj:t åläggas att i fråga om sådana reservationsanslag, å vilka vid utgången av budgetåret 1949/50 funnos reservationer av nämnvärd storlek, inkomma med redogörelse för hittills fattade beslut eller i övrigt vidtagna dispositioner beträffande anslagsbehållningarna jämte förslag om avveckling av sådana planerade åtaganden, som i nuvarande läge böra och kunna anstå. Därvid böra myndigheterna anmodas ägna uppmärksamhet även åt beslutade bidrag till kommunal eller enskild verksamhet, där utbetalningen är beroende av att vissa resultat vunnits eller att ett investeringsprogram påbörjats i enlighet med av vederbörande statsorgan godkända riktlinjer.»

Då det av besparingsutredningen här framförda önskemålet synes oss i hög grad beaktansvärt, föreslå vi, att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär en sådan utredning. Den bör då avse läget den 31 december 1950 eller senare tidpunkt. Om den skall vara av intresse för riksdagen, då denna går att bedöma nya anslagskrav, bör Kungl. Maj:t framlägga en utredning på så tidigt stadium av sessionen, att utskotten icke behöva fördröjas i sitt arbete. Riksdagens utskott böra nämligen i sin prövning beredas tillfälle väga de nya anslagskrav som finnas mot de reservationsbehållningar som föreligga. Det är inte uteslutet, att riksdagen i det nuvarande ekonomiska läget, då stor sparsamhet är oundgängligen nödvändig, kan finna det lämpligt att som sin mening uttala, att vissa ändamål, för vilka reservationer finnas, f. n. böra anstå för andra och aktuella krav. Vissa anslagskrav, som äro av stor angelägenhetsgrad men som trots att de icke kräva betydande summor ändock måste anstå, skulle då kanske kunna bli föremål för en annan behandling än vad som kan tänkas bli fallet. Vi förutsätta, att vederbörande myn-

digheter ha en sådan överblick över reservationerna, att det icke bör vara några svårigheter att redovisa dessa på mycket kort tid.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära, att Kungl. Maj:t måtte skyndsammast framlägga en redovisning av utestående reservationer den 31 december 1950 eller vid senare tidpunkt i enlighet med det förslag, som framlagts av 1950 års besparingsutredning.

Stockholm den 26 januari 1951.

Sven Em. Ohlson.

Folke Petré.

E. A. Lindblom.

John Bergvall.
